

Lukács György elvtársnak,
B u d a p e s t V.
Belgrád rakpart 2.

Tisztelt Lukács elvtárs!

Szombaton, egyidőben kaptam kézhez Dallos György és Haraszti Miklós ügyében irt, e hó 15-én kelt leveled és az azt kiegészítő pótlólagos irásod. Az alábbiakban tudok válaszolni a felvetett kérdésekre:

- Dallost és Harasztit nem - egyébként elfogadhatatlan - maoista és anarchista nézeteik, hanem az ország érdekeit károsító, és politikai rendjét veszélyeztető tetteik és magatartásuk alapján helyezték rendőri felügyelet alá.

- Leveledben közlöd, hogy magad sem helyesled állampolgári engedetlenségüket, azon "taktikájukat", hogy "felmondták" a rendőri felügyeletüket. Megjegyzésem:

Időközben megismerkedtem az általad kézbesített "nyilatkozatukkal" és egyéb viselt dolgaikkal. Kijelenthetem, hogy nincs a világon egyetlen szervezett állam, amelyik az ilyen semmi-bevételt és arcátlanságot szó nélkül tudomásul vehetné, és nem türheti el ezt természetesen a Magyar Népköztársaság sem.

- Azt állítod, hogy ebben az ügyben irtál Aczél elvtársnak, beszéltél velem és "figyelmeztetésed eredménye az inter-nálás volt". Ez részedről tévedés, a tényeket tekintve pedig nem igaz. Megjegyzésem:

Intervenciód alapján, kötelességszerűen és gondosan leellenőriztettem, hogy az eljáró hatóságok részéről ténybeli tévedés, elfogultság, hatásköri túllépés, vagy más, hasonló rendellenesség nem fordult-e elő? Megállapítottam, hogy az eljárás megokolt és a törvény előírásainak megfelelő volt.

- Tény, hogy időközben Dallost és Harasztit a rendőri felügyelet megszegéséért felelősségre vonták, és huszonöt nap elzárásra ítélték, amelyet nevezettek most töltenek le. Ez mindenféle intervenciótól független, és mindenképpen megtörtént volna, mert ezt a törvény előírása megköveteli.

- Leveledben a tények ismerete nélkül, egyoldalú, elfogult és a történeteket hamisan beállító szóbeszéd alapján azt írod, hogy a két fogoly orvosi gondozását feltételekhez kötötték, hogy őket és hozzátartozóikat bántalmazták. Megjegyzésem: ez valótlanság és az eljáró hatóságok rágalmazása.

- Most valamit az ügy lényegéről, kizárólag azoknak a kétségbevonhatatlan tényeknek alapján, amelyeket Te és én egyformán ismerünk, kezdve Dallos és Haraszti által szabadon irt írásos nyilatkozattal, amely mindkettőnk birtokában van. Miről is van szó valójában:

Amikor Dallos és Haraszti előtt kihirdették - az általuk igazságtalannak tartott - rendőri felügyelet meghosszabbítását, számukra, tőlük függően, többféle magatartás lehetősége, több út állott nyitva.

Egy: tudomásul veszik a végzést, betartják az előírásokat és megfelelő magatartást tanusítva, nyugodtan várják, hogy a rendőri felügyeletet, annak lejártakor, mint ahogy ez végül is minden hasonló esetben történik, megszüntetik velük szemben.

Kettő: tudomásul veszik a végzést, és azzal szemben törvényességi óvást emelnek a Legfőbb Ügyészségen.

Három: tudomásul véve a végzést, közvetlenül, vagy közbejárást igénybe véve, akár a pártközponthoz fordulnak és politikai felülvizsgálatot kérnek az ügyben. Ők azonban mindezek helyett egy más utat választottak.

Ez a két fiatalember önerőből, vagy rossz tanácsadókra (a budapesti maoista rezidencia sugalmazására?) hallgatva, egymással összebeszélve, átgondolt előzetes tervet készítve, a végrehajtást megszervezve, elhatározták, hogy provokálják a magyar hatóságokat; erőpróbába bocsájtkoznak. Elhatározták, semmibe veszik a hatósági végzést, kihívó, sokszorosított "nyilatkozatukat" megküldik barátoknak és ellenségnek, politikai zsarolással meghátalásra kényszerítik a magyar államot. Magatartásukból világosan

kitűnik, arra is összebeszéltek, hogy további eljárás, őrizetbevétel esetén ellenállnak (összerugdossák a kötelességüket teljesítő hatósági közegeket, éhségstrájkba lépnek stb.) és közbotrányok keltésével fokozzák harcukat.

Mindezt végre is hajtották. De hibás maga a terv, és téves részükről a lehetőségekkel való számvetés is. Ezen az uton harcra igen, de megadásra nem lehet kényszeríteni bennünket; számukra, és elvbarátaik számára ez az út sehová sem vezet.

- Visszatérve Dallos és Haraszti személyére, én még mindig fenntartok magamban egy lehetséges enyhítő körülményt, a fiatal korukból következő meggondolatlanságot és felelőtlenséget. Bizonyos az, hogy saját kihívó és meg nem engedhető elhatározásuk, és annak végrehajtása eredményeként kerültek jelenlegi súlyos helyzetükbe. Kiút van számukra, ez is kizárólag rajtuk mulik: abba kell hagyniuk az állampolgári engedetlenség minden formáját, hogy ügyük számos komplikált kérdésével normálisan lehessen foglalkozni.

Ezek után rátérek leveled személyes vonatkozású kérdéseire:

- Azzal hizelgek magamnak, hogy értem általános tevékenységed indító okait, legalábbis a lényegét illetően, és tisztelem azokat; jóhiszeműségedről meg vagyok győződve. Te azonban mostani leveledben egy kissé általában is, Veled szemben, a szóbanforgó ügyben pedig külön, megkérdőjelezted a mi jóhiszeműségünket.

Emlékeztetsz arra, hogy magam is szenvedő alanya voltam törvénysértéseknek. Én természetesen nem felejtettem el sem a törvénysértések áldozatait, sem a törvénysértések által a szocializmus ügyének okozott mérhetetlen károkat. De hangsúlyoznom kell azt is, hogy nekem 1956 október végének véres napjai - amelyeket szintén nem felejték el - semmivel sem tűnnek szebbnek, mint a Rákosi névéhez fűződő törvénysértések időszaka. Én a magam számára mindkettőből levontan az elkerülhetetlenül szükséges következtetéseket. A szocializmus egyik fő garanciájának tartom, hogy hazánkban a kommunisták százezrei, s a szocializmus még több

híve ugyanúgy levonta a megfelelő következtetéseket azoknak a nehéz éveknek eseményeiből, amikor előbb egy okból, azután homlok-egyenest ellenkező okokból nem volt országunkban szocialista törvényesség és rend.

A párt vezetését, a kormányt, a hatóságok vezetőit általában, és minden konkrét esetben (ideértve természetesen a szóbanforgó Dallos, Haraszi ügyét is) az a kötelező elv vezeti, hogy országunkban minden törvénytisztelő állampolgár sérthetetlen, és teljes védelmet élvez, ugyanakkor - és ez nem kevésbé fontos - a Magyar Népköztársaság törvényes rendje is sérthetetlen.

Levelvedben emlited azt a hosszabb ideje folyó beszélgetés sorozatot is, amely közted és a párt egyes vezetői között rendszeressé vált. Most kétségbe vontad, vajon a különböző kérdések kapcsán kifejtett véleményed komolyan veszik-e? Ami engem illet - és véleményem nem elszigetelt - tisztelem benned napjaink jelentős marxista tudósát, a nagy tapasztalatokkal rendelkező kommunista forradalmárt, és a Veled folytatott beszélgetéseket hasznosnak tartom a magam számára, sőt, s ez több, a pártvezetés munkája szempontjából is. Változatlan véleményem, hogy ezek a beszélgetések szükségesek és hasznosak, minél pontosabban megértjük értelmüket, annál inkább.

Az igazság teljességéhez tartozik ugyanis az, hogy összeköt bennünket - meggyőződésem szerint - marxista miódtunk, a kommunizmus ügyéért magunkra vett közös gondunk. Ugyanakkor elválaszt bennünket az a körülmény, hogy a pártvezetőség álláspontja és a Te álláspontod számos kérdésben, néhány igen fontos kérdésben is, eltér egymástól. De azt hiszem e tekintetben mi nem csaptuk be egymást. Mi sohasem gondoltuk, hogy Te egy beszélgetés után mindenben elfogadod a pártvezetés álláspontját és másnap reggel azt hirdeted. Te se hitted, eddig nem is igényelted, hogy közöttünk vitás kérdésekben, a pártvezetőség egy szóra feladja saját álláspontját, s attól kezdve a Te nézetedet követi.

Befejezem. Nézetem szerint, megőrizve a kölcsönös megbecsülést, s feltételezve, hogy képesek vagyunk felhívni a másik fél figyelmét egy fontosnak tűnő kérdésre, vagy nézőpontra foly-

tatni kell alkalmi beszélgetéseinket. Ha nem így, valódi mivoltunkban, és tényleges hasznosságuk szerint néznénk e beszélgetéseket - ugyan mi értelmük volna? Ha e beszélgetéseket üres óráknak fognánk fel, akkor - meg kell mondani - nekünk, itt a pártközpontban, van éppen elég egyéb dolgunk is, és Te is hasznosabban tölthetnéd idődet odahaza, tudományos munkáddal foglalkozva.

Beszélgetéseinket illetően azt hiszem - bármilyen érdekesek egyébként - egyikünk részéről sem csak passzióról van szó. Sokkal inkább egyfajta szükségszerűségről, ami egyszerűen abból következik, hogy különböző területen és módon ugyan, de egyaránt ugyanannak az ügynek, a szocializmusnak a szolgálatára köteleztük el magunkat.

Minden jót.

Budapest, 1971. február 22.

Kommunista üdvözlettel:



János Kádár
(Kádár János)

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.